



## Minoritetsombudsmannens årsberättelse 2005

Verksamhetsåret 2005 .....	3
Lagen om likabehandling ökade möjligheterna .....	5
Övervakning av icke-diskriminering från dagvård till innehållet på webbsidor ..	6
Livligt samarbete och påverkan .....	10
Utlänningarnas ställning och rättigheter .....	14
Kundarbetet ökade .....	18
Interna förändringar och utvecklandet av verksamheten .....	20
Bilagor.....	22



## Verksamhetsåret 2005

**Under minoritetsombudsmannens** fjärde verksamhetsår 2005 fick vi redan njuta av frukterna av det tidigare utvecklingsarbetet. Men visst fanns det även nya utvecklingsbehov i arbetet.

Tyngdpunkterna och verksamhetsmetoderna i kundarbetet inarbetades och visade sig fungera väl. Antalet kundärenden bevarades på fjolårsnivå vilket betydde att uppmärksamheten kunde riktas även mot initiativ, utlåtanden och andra viktiga frågor. Även om det i sig är viktigt att lösa de enskilda kundernas problem bör man därtill kunna lyfta fram mer omfattande problem, t.ex. problem som gäller lagstiftningen eller allokeringen av myndigheternas resurser. År 2005 utgjorde en fokusering på dylika problem och förslag till lösningar på problemen en viktig del av minoritetsombudsmannens arbete. Även de omarbetade webbsidorna utnyttjades för att informera om detta arbete.

Exempel på nya verksamhetsområden under året var att stödja en dialog mellan de muslimska samfundet och deras intressebevakning samt att inleda ombudsmannens självständiga forskningsarbete. Diskussioner fördes med de muslimaktiva om förutsättningarna och formerna för att organisera sig, och en undersökning publicerades om en förbättring av rådgivningen kring bekämpningen av etnisk diskriminering och en utredning om möjligheterna till rättsskyddsgarantier vid påskyndade asylförfaranden.

Ombudsmannen är placerat i anslutning till ministerieförvaltningen liksom övriga självständigt verkande specialombudsmän. Minoritetsombudsmannen och arbetsministeriet verkar på samma område genom att de båda främjar etnisk jämlikhet och goda etniska förhållanden. Ombudsmannens resurser och verksamhetsförutsättningar är emellertid bundna till arbetsministeriets administration. Arrangemanget är problematiskt i princip, och motsvarar inte Europarådets kommission mot rasism och intolerans ECRI:s rekommendationer. Frågan är inte enbart teoretisk eftersom innebörden av ombudsmannens självständiga ställning i relation till arbetsministeriet måste förtydligas ytterligare. Minoritetsombudsmannens ställning i samband med statsrådet borde därför bedömas på nytt, till exempel senast när lagen om likabehandling förnyas.

Ökningen av kontorspersonalen och funktionerna ökade chefsarbetet. Expansionen ledde till att arbetsutrymmena inte längre motsvarade behovet. Ett eget strategiarbete inleddes för att utveckla arbetet på byrån.

Enligt 6 § i statsrådets förordning om minoritetsombudsmannen (687/2001) avger minoritetsombudsmannen årligen en berättelse över sitt verksamhetsområde till arbetsministeriet. Berättelsen över ombudsmannens verksamhetsområde omfattar även byråns verksamhet. Ombudsmannen överläter härmed sin berättelse för år 2005.

Helsingfors den 2 januari 2006

Mikko Puumalainen  
Minoritetsombudsman



# 1. Lagen om likabehandling ökade möjligheterna

**Lagen om likabehandling trädde i kraft år 2004 och ökade möjligheterna att ingripa i diskriminering till följd av etniskt ursprung. Tidigare hade det effektivaste sättet att ingripa mot diskriminering varit att låta polisen undersöka diskrimineringen som ett diskrimineringsbrott. Lagen om likabehandling gjorde det möjligt att föra ärendet till diskrimineringsnämnden för undersökning eller att kräva gottgörelse i tingsrätten enligt lagen om likabehandling. Bestämmelsen om delad bevisbörda i lagen underlättade bevisningen vid diskriminering väsentligt jämfört med behandlingen av diskriminering som ett diskrimineringsbrott enligt strafflagen.**

År 2005 fördes inte särskilt många diskrimineringsfall till diskrimineringsnämnden eller till tingsrätten. Tvångsmetoderna och sanktionerna i lagen om likabehandling har ändå varit betydelsefulla, redan av den orsaken att personer som misstänkts för diskriminering har varit villigare än tidigare att bilägga konflikten genom förlikning. Enligt minoritetsombudsmannens uppfattning har lagen om likabehandling varit effektiv när det gällt ingripanden t.ex. i diskriminering vid serviceutbud. Å andra sidan har den nya lagen inte uppfyllt förväntningarna t.ex. på en lägre tröskel för arbetarskyddsmyndigheterna att reagera på diskriminering i arbetet. Arbetarskyddsmyndigheternas främsta reaktion verkar alltså vara att ingripa i diskriminering med åtgärder enligt strafflagen, vilket betyder att bevisningströskeln är högre.

Den andra delen av lagen om likabehandling, myndigheternas skyldighet att främja likabehandling i sin verksamhet, framgick tydligare först under år 2005. I lagen om likabehandling ålades myndigheterna att planera hur likabehandlingen kunde främjas i deras verksamhet genom att utarbeta en likabehandlingsplan. Enligt arbetsministeriets anvisningar skulle myndigheterna utarbeta sin likabehandlingsplan under år 2005.

Minoritetsombudsmannens byrå deltog år 2005 i processen för att utarbeta likabehandlingsplaner för olika organisationer bland annat genom att lära ut hur man utarbetar en plan samt kommentera de olika organisationernas utkast. Enligt minoritetsombudsmannens uppfattning har bara en liten del av alla de myndigheter som

ska utarbeta en likabehandlingsplan faktiskt gjort det. Å andra sidan har de myndigheter som utarbetat en plan lyckats bedöma vilka åtgärder som behövs för att främja likabehandlingen på ett bra sätt.

Främjandet av likabehandlingsplaneringen har utgjort en del av arbetsministeriets verksamhet och är på ministeriets ansvar. I samarbete med arbetsministeriet anordnade minoritetsombudsmannen kursen "god förvaltning och likabehandling" för olika ministerier. Syftet med kursen var att stödja likabehandlingsplaneringen inom ministerierna och deras underlydande förvaltningar. Liksom tidigare är deltagarna på kursen för personalen hos olika myndigheter.

Utarbetandet av en egen likabehandlingsplan för minoritetsombudsmannens byrå framskred. Före utgången av år 2005 var den första versionen av planen färdig. Framöver är det meningen av innehållet i planen ska utvärderas årligen.

## Rådgivningen mot etnisk diskriminering utvecklades

Hösten 2005 kartlade minoritetsombudsmannens byrå läget för rådgivningen mot etnisk diskriminering i Finland. Undersökningen genomfördes som Finlands nationella utvecklingsuppdrag inom ramen för det EU-finansierade projektet EurEquality.

Utöver minoritetsombudsmannen utför även flera myndigheter och många medborgarorganisationer rådgiv-

ningsarbete mot etnisk diskriminering. Aktörernas verksamhetsprinciper och verksamhet varierade dock, och tills vidare är rådgivningen oklar och splittrad. I undersökningen framfördes olika goda praktiska förfaranden för rådgivningen, förutsättningarna för en god rådgivningstjänst presenterades och samtidigt presenterades en modell för hur rådgivningen kunde organiseras lokalt, regionalt och landsomfattande.

**Lagen har varit effektiv när det gällt ingripanden i diskriminering vid serviceutbud.**

Vid sidan av tjänster som specialiserat sig på rådgivning för etniska minoriteter och invandrare är det viktigt att utveckla rådgivningen även som en del av de existerande tjänsterna. Exempelvis borde beredskapen att identifiera och ingripa i diskriminering förbättras inom social-, hälso- och undervisningsväsendet. Inom rådgivningen kan man särskilja olika nivåer, ända från rådgivning som leder klienten vidare till olika typer av hjälp.

Enligt undersökningens slutledningar borde rådgivningen mot diskriminering planeras som en del av kommunernas likabehandlingsplaner. Förutsättningarna för minoritetsombudsmannens byrå att främja goda etniska relationer skulle förbättras om kontaktytan till de regionala aktörerna skulle öka och förklarade genom förmedling av regionala och lokala nätverk. Regelbunden rapportering om läget för etnisk diskriminering skulle förbättra ombudsmannens förutsättningar att påverka de etniska relationerna i samhället.

Undersökningsrapporten "Etnisen syrjinnän vastaisen neuvonnan kehittäminen" publicerades i minoritetsombudsmannens publikationsserie, och den finns även på ombudsmannens webbsidor.

## 2. Övervakning av icke-diskriminering från dagvård till innehållet på webbsidor

**Minoritetsombudsmannen behandlade frågor om dagvård, undervisning och utbildning, arbetsdiskriminering, diskriminerande sätt att erbjuda tjänster samt sakligt bemötande hos myndigheter. Även innehållet på webbsidor ledde till att allmänheten tog kontakt med ombudsmannen.**

**Diskrimineringsnämnden gav sitt första beslut på basis av ombudsmannens ansökningar.**

### Dagvård, undervisning och utbildning

#### Dagvård på samiska

Minoritetsombudsmannen begärde en utredning av Utsjoki kommun och Rovaniemi stad om anordnandet av dagvård på samiska. Utsjoki kommun erbjöd samiskspråkig dagvård, men kunden hade uttryckt sin oro över tillgången till dagvården i framtiden. Det gällde närmast utrymmesfrågor samt anordnandet av separat dagvård på samiska och på finska. I Rovaniemi erbjöds ingen som helst dagvård på samiska.

i lagen om likabehandling lyftes fram som ett möjligt forum för att överväga och planera hur de samiskspråkigas rättigheter kunde tillgodoses på bästa möjliga sätt.

Ombudsmannen bad Rovaniemi stad rapportera till minoritetsombudsmannen senast den 13 januari 2006 hur staden ämnar trygga de samiskspråkiga barnens rättigheter inom dagvården.

**Rätt att få grundläggande undervisning**  
Under året aktualiserades frågor i synnerhet kring den grundläggande under-

undervisning i praktiken blir beroende av kommunen.

Minimikraven i EU-rådets direktiv (32003L0009) om mottagandet av asylsökande i medlemsstaterna innehåller bestämmelser som förpliktar medlemsstaterna. Enligt bestämmelserna ska de asylsökandes barn och minderåriga asylsökande ha en möjlighet att gå i skola på lika villkor som medlemsstatens medborgare. Ändringarna i integrationslagen som trädde i kraft den 10 juni 2005 innehåller emellertid inte de asylsökandes rättigheter i fråga om utbildning angivna i direktivet eftersom bestämmelserna om den grundläggande undervisningen i Finland inte ändrades. Till minoritetsombudsmannens kännedom kom fall där kommunen hade handlat i strid med bestämmelserna i direktivet. Asylsökande barn i läropliktålder har inte alltid erbjudits en skolplats i grundskolan i alla kommuner, i andra fall har det förekommit dröjsmål med att anordna en skolplats. I september 2005 fäste minoritetsombudsmannen EU-kommissionens uppmärksamhet vid detta och bad kommissionen vidta åtgärder.

#### Invandrarelevernas egen modersmålsundervisning

Ombudsmannen lämnade ett förslag till undervisningsministeriet om invandrarbarnens rätt att få fri transport eller tillräckligt bidrag för att ledsaga eller skjutsa eleven till undervisning som kompletterar den grundläggande undervisningen. Eftersom invandrarbarnets modersmålsundervisning inte anses vara grundläggande utbildning eller påbyggnadsundervisning utan en kompletterande undervisning kan eleven inte få fri transport eller bidrag för ledsagande eller transport till undervisningen. Med andra ord förpliktar inte 32 § i lagen om grundläggande undervisning kommunen att ersätta invandrarbarnens resekostnader i de fall att undervisningen i barnets modersmål anordnas på annan plats än i barnets egen skola. Kommunernas

### Under året aktualiserades frågor i synnerhet kring den grundläggande undervisningen.

Ombudsmannen hänvisade bland annat till förbudet mot diskriminering i lagen om likabehandling samt till kravet på likabehandling och diskrimineringsförbudet i grundlagen. I 17 § i grundlagen stadgas särskilt att samerna som urfolk har rätt att bevara och utveckla sitt egna språk och sin egna kultur. Med tanke på bevarandet och förnyandet av kulturen och språket är det viktigt att barnet lär sig och fördjupar sig i språket redan på daghemmet. Språkets ställning ska stödjas och stärkas på alla tillbudsstämmande sätt. I 22 § i grundlagen ingår bestämmelser om det allmännas skyldighet att se till att de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna tillgodoses. Myndigheternas skyldighet att utarbeta en likabehandlingslag angiven

visningen. Vid ett hörande i riksdagens förvaltningsutskott fäste ombudsmannen uppmärksamhet vid bland annat de minderåriga invandrarnas och asylsökarnas rätt att få avgiftsfri grundläggande undervisning. Hörandet gällde regeringens proposition om en ändring av integrationslagen (RP 280/2004 rd). Även om i Finland tillfälligt bosatta personer och asylsökande enligt Finlands grundlag har rätt till avgiftsfri grundläggande undervisning ingår det inte i lagen om grundläggande undervisning någon bestämmelse om kommunens skyldighet att anordna grundläggande undervisning för andra än i kommunen stadigvarande bosatta barn i läropliktålder. Det betyder att möjligheterna för en asylsökande i läropliktålder att få grundläggande

praxis varierar i dessa fall. Även om betydelsen av invandrarbarnens studier i det egna modersmålet i många situationer betonats förverkligas studierna inte alltid på önskat sätt av olika praktiska orsaker.

#### **Terminsavgifter för utländska studerande**

Minoritetsombudsmannen hördes av undervisningsministeriets arbetsgrupp i ett ärende som gällde framtida avgiftsbelagda kostnader för studerande från andra än EU- och ETA-länder som avlägger sin högskoleexamen i Finland. Ombudsmannen tog inte ställning till huruvida avgifter ska debiteras eller inte, han begränsade sig till att kommentera närmast likabehandlingsaspekten och tillämpningen av lagen om likabehandling. Ombudsmannen konstaterade att utländska studerande enligt lagen om likabehandling inte kan försättas i en annan ställning än finländare på basis av medborgarskap. Om eventuella avgifter baserar sig på medborgarskap uppfyller det definitionen på förbjuden direkt diskriminering.

Om man vill debitera avgifter borde de kopplas till studerandens rättsställning enligt utlänningslagen, inte på medborgarskap. Avgifterna kunde då vara beroende t.ex. av typen av uppehållstillstånd och hemkommunen. Begränsningarna av studiestöd försvårar redan i dag en del invandrades möjligheter att studera. Med beaktande av invandrarnas ställning på den finländska arbetsmarknaden är det ändamålsenligt att ytterligare försvåra studierna för stadigvarande eller på kontinuerlig basis i landet bosatta personer. Avsikten kan väl inte vara att stadigvarande eller på kontinuerlig basis i landet bosatta personer som börjar studera här skulle bli tvungna att betala terminsavgifter.

#### **Arbetsdiskriminering**

År 2005 ingrep ombudsmannen allttjämt i diskriminerande platsannonsering. I de aktuella fallen förutsatte arbetsförmedlingsföretagen i sina platsannonser att de sökande hade finskt medborgarskap eller fullständiga kunskaper i finska och/eller svenska. Finska och/eller svenska krävdes till

och med som modersmål. Med tanke på arbetsuppgifterna var kraven inte ovillkorliga.

På basis av lagen om likabehandling hör övervakningen av förbudet mot etnisk diskriminering i arbets- och tjänsteförhållanden till arbetarskyddsmyndigheternas tillsyn. Kontakter som gällde eventuell arbetsdiskriminering i arbets- eller tjänsteförhållanden vidarebefordrades för behandling i arbetarskyddsdistriktet i enlighet med denna arbetsfördelning.

#### **Serviceutbud**

##### **Restaurangtjänster**

Utredningen av en del restaurangers handlande sysselsatte minoritetsombudsmannens byrå även år 2005. I två fall gjordes en ansökan till diskrimineringsnämnden. Man försökte påverka restaurangernas diskriminerande handlande även genom förebyggande arbete. Minoritetsombudsmannens byrå deltog i utarbetandet av en broschyr om diskriminering avsedd för restaurangerna tillsammans med Förbundet för mänskliga rättigheter, hotell- och restaurangförbundet Suomen Hotelli- ja Ravintolaliitto SHR ry samt servicefacket PAM. Arbetet fortsätter år 2006.

##### **Produkter och teknologi med dubbel användning**

År 2005 behandlades ärenden där medborgare från vissa länder förvägrades möjlighet att delta antingen i vissa IT-utbildningar eller få tillgång till en s.k. superdator. I bägge fallen motiverades begränsningarna med Förenta Staternas exportkontrollbestämmelser. I ett fall ansåg minoritetsombudsmannen att det aktuella bolaget på sina webbsidor borde ange möjligheten att ansöka om exporttillstånd åtminstone i det fall att man på ansökningsblanketten för en viss kurs ombuds uppge sitt medborgarskap.

I ett annat ärende avvek minoritetsombudsmannens åsikt från bolagets syn på tolkningen av köpeavtalet gällande en superdator samt om möjligheten att ansöka om tillstånd hos Förenta Staternas handelsministerium om att bevilja användningstillstånd för ett bestämt lands medborgare. Ärendet

avgjordes efter en lång utredning då bolaget märkte att det ursprungliga köpeavtal som de hade med ett amerikanskt dataföretag gällande den superdator de förfogade över inte längre var i kraft. Därtill framgick det att Förenta Staterna hade ändrat sina bestämmelser om superdatorer, dvs. så kallade produkter med dubbel användning. Därför avstod bolaget från användningsbegränsningarna. Utrikesministeriets enhet för exportkontrollärenden informerades.

#### **Sakligt myndighetsbemötande**

##### **Polisens verksamhet**

Avsikten med lagen om likabehandling var inte att slopa eller minska ingripanden i diskriminering med straffrättsliga medel. Liksom under tidigare år fick minoritetsombudsmannen ta emot meddelanden där man kritiserade den lokala polisens långsamma eller ineffektiva handlande i samband med undersökningen av brott hänförliga till diskriminering eller med rasistiska motiv. När ombudsmannen utredde polisens handlande visade det sig att polisen i en del fall inte hade beaktat brottets eventuella rasistiska motiv. I en del fall hade polisens kundservice eller utförandet av undersökningen givit intrycket att polisen inte förhöll sig seriöst till undersökningen av dessa brott.

De fall som ombudsmannen behandlade gavs till polisens högsta ledning för kännedom. Inrikesministeriet meddelade att ärendet behandlades på polisförvaltningens styrningsgrupps sammanträde. På ministeriet konstaterade man att enheterna ska fästa vikt vid statistiken över och övervakningen av rasistiska brott samt ge saklig information i rätt tid.

##### **Kommunens socialtjänster**

Under året fäste minoritetsombudsmannen Helsingfors stadsdirektörs och Helsingfors stadsfullmäktige socialnämnds uppmärksamhet vid läget vid Helsingfors familjerådgivnings östra distriktsenhet. Distriktets undersöknings- och vårdköer var längre än på annat håll i Helsingfors, även om behovet av familjerådgivningens tjänster var stort på grund av kundkretsens särdrag. I det östra distriktet

bor det även relativt sätt mest familjer med invandrabakgrund. Ombudsmannen uppmärksammade problemen med tanke på den etniska likabehandlingen.

Helsingfors stadsstyrelse gav sitt svar i form av socialnämndens utlåtande. Enligt utlåtandet hade direktören för familjeservicen sammankallat ett möte om läget vid den östra distriktsenheten där det konstaterades att oron över enhetens verksamhet var befogad. Under förhandlingarna kom parterna överens om åtgärder för att rätta till läget, som t.ex. arbetsarrangemang inom distriktet, fler köpta tjänster och reservering av anslag för tolktjänster. I utlåtandet konstaterades ytterligare att behovet av familjerådgivning för barnen i familjer med invandrabakgrund ska beaktas när Helsingfors stad ser över sina resurser hösten 2005.

## Diskrimineringsnämnden

Diskrimineringsnämnden delgav sitt första beslut på basis av minoritetsombudsmannens ansökningar. Nämnden ansåg att restaurangen Ravintola Teatteri två gånger hade förvägrat en person med rysk bakgrund inträde till restaurangen på grund av personens etniska bakgrund. Nämnden beslutade att förbjuda fortsatt diskriminering på grund av etnisk bakgrund.

Två ärenden som fördes till diskrimineringsnämnden år 2004 väntar på beslut. I ansökningarna gällde det indelningen och segregeringen av klass- och undervisningsgrupper i grundskolan samt huruvida 4 § i lagen om likabehandling ska tillämpas så att myndighetens roll även som arbetsgivare, inte enbart som serviceproducent, inklude-

ras i likabehandlingsplanerna.

År 2005 lämnade minoritetsombudsmannen in fyra nya ansökningar till diskrimineringsnämnden. I två fall gällde det diskriminerande handlingar av restauranger, och ett fall gällde det socialmyndigheternas förfarande gentemot en far med invandrabakgrund i ärenden kring barnens vårdnad och umgängesrätt. Ett fall hänförde sig till beviljandet av sjukförsäkring till en utländsk medborgare.

## Hets mot folkgrupp på webbsidor

Under berättelseåret tog allmänheten kontakt med minoritetsombudsmannen på grund av innehållet på webbsidor samt i diskussionsspalter och inlägg till diskussionsspalterna på internet. De personer som tog kontakt upplevde att antingen hela webbplatsen eller innehållet i webbplatsens diskussionsspalter var etniskt förolämpande. Fientliga attityder och fientliga uttryck som riktar sig till vissa folkgrupper kopplas även till diskriminering.

På grund av kontakterna och minoritetsombudsmannens egna iakttagelser diskuterade man på byrån när ett straffbart brott med brottskännetecknet hets mot folkgrupp enligt 11:8 i strafflagen uppfylls. Likaså undersökte byrån hur lagen om likabehandling passar in på dessa fall. Diskussioner fördes även om vilken relationen är mellan 11:8 i strafflagen och yttrandefriheten i 12 § i grundlagen.

På basis av kundernas kontakter och ombudsmannens egna iakttagelser sändes en utredningsbegäran till ett företag som upprätthåller en diskussionsspalt. Bland annat ombads företaget förklara företagets syn på innehållet i några meddelanden i diskussionsspalten med hänsyn till 11:8 i strafflagen och 6 § i lagen om likabehandling. Därtill ombads företaget meddela vilka åtgärder det avser vidta för att effektivera övervakningen av sina sidor. Behandlingen av ärendet var oavslutad vid utgången av år 2005.

Under senare hälften av år 2005 inleddes samarbetet mellan minori-

## Beviljandet av sjukförsäkring

Kriterierna hos ett visst försäkringsaktiebolag för att bevilja sjukförsäkring är att utländska medborgare ska förete en utredning över hur länge de är bosatta i Finland samt en kopia av Fpa-kortet eller en utredning över att personen omfattas av Fpas sjukförsäkring. Bolaget kräver ingen motsvarande utredning av finländska medborgare. I praktiken kan detta leda till en situation där en finländsk medborgare som bott totalt år eller till och med hela sitt liv utomlands kan få en sjukdomskostnadsförsäkring. Däremot kan en utländsk medborgares försäkringsansökan förkastas om han inte ger bolaget de begärda utredningarna.

Denna praxis försätter utländska medborgare i en särskilt oförmånlig ställning jämfört med finländska medborgare. Enligt minoritetsombudsmannens tolkning utgör ovan nämnda bolags praxis till denna del en indirekt diskriminering som är förbjuden enligt lagen om likabehandling. Minoritetsombudsmannen bad diskrimineringsnämnden undersöka om försäkringsaktiebolaget i sin prövning gällande sjukdomskostnadsförsäkring brutit mot förbudet mot diskriminering enligt 6 § i lagen om likabehandling (21/2004).

## Restaurangtjänster

Fem anställda på en restaurang tog kontakt med minoritetsombudsmannens byrå eftersom de upplevde restaurangens nya restaurangchefs order som diskriminerande. Enligt de anställdas utredning hade restaurangchefen gett order om att låta bli att betjäna kunder med utländsk bakgrund och uppmanat de anställda att säga upp sig från sitt jobb ifall förfarandet inte passade dem. Därtill hade restaurangchefen uppmanat de anställda att avlägsna utlänningarna från restaurangen med polisens hjälp ifall kunderna inte annars avlägsnade sig. Restaurangchefen förnekade att han gjort sig skyldig till diskriminering och meddelade att han endast avlägsnat ett sällskap från restaurangen som uppförde sig störande och att han givit dem portförbud.

Minoritetsombudsmannen bad diskrimineringsnämnden undersöka om den aktuella restaurangen brutit mot diskrimineringsförbudet enligt 6 § i lagen om likabehandling (21/2004) i sitt utbud av tjänster och i sina bestämmelser till de anställda.



tetsombudsmannens byrå, Förbundet för mänskliga rättigheter och centralförbundet för telekommunikation och datateknik FiCom ry till följd av den rasism som förekommer på internet. Avsikten är att finna metoder föra att kunna ingripa i det växande problemet. Arrangemangen kring det första mötet var inte slutförda vid utgången av året.

I slutet av året begärde Centralkriminalpolisen av minoritetsombudsmannen ett utlåtande om huruvida informationen på en viss webbplats uppfyller brottsrekvisitet i 11:8 strafflagen. Behandlingen av ärendet var oavslutat vid årets slut.

### 3. Livligt samarbete och påverkan

**En ny öppning på samarbetsfronten var stödet till en dialog mellan de muslimska samfundet. Under berättelseåret uppstod även frågor kring samarbetet med ryskspråkiga, somalier och romer. Under början av året utsågs delegationen för minoritetsärenden, och på våren anordnade minoritetsombudsmannen ett sammanträffande med medborgarorganisationerna. Kontakter hölls och samarbete bedrevs även med de nordiska länderna och på EU-nivå.**

#### De muslimska sammanslutningarnas dialog

Det finns redan tiotusentals muslimer i Finland och antalet ökar, men påverkningsmöjligheterna i det finländska samhället har ändå varit rätt små jämfört med religioner med officiell status. En ändring förutsätter samarbete mellan alla muslimer bosatta i Finland. Därför inbjöd minoritetsombudsmannens byrå muslimska påverkare, sakkunniga och representanter för de muslimska sammanslutningarna till ett gemensamt möte.

stadgarna godkändes inte som sådana. Det ansågs nödvändigt att utvidga beredningsarbetet så att alla huvudriktningar av islam, en geografiskt heltäckande omfattning och kvinnornas deltagande beaktas. Man kom överens om att fortsätta beredningsarbetet med stöd av minoritetsombudsmannen. Utgående från stadgeförslagen och kommentarerna till dem formades stadgarna så att så många intressenter som möjligt kan godkänna dem. Det egentliga konstituerande mötet för samarbetsorganet kan hållas först när stadgarna är klara.

#### Minoritetsombudsmannens byrå inbjöd muslimska påverkare, sakkunniga och representanter för de muslimska samfundet till ett gemensamt möte.

Avsikten med den första sammankomsten var att inleda en diskussion och dryfta verksamhetsmöjligheter. Målet är att åstadkomma ett på bred basis fungerande pluralistiskt, självständigt och politiskt obundet samarbetsorgan som representerar muslimerna i Finland. Den pluralistiska verksamheten skulle omfatta såväl religiösa, sociala som kulturella ärenden. Avsikten med samarbetet är att komplettera de muslimska samfundens nuvarande verksamhetsformer, inte att ersätta dem.

Det andra samarbetsmötet anordnades i december. Resultatet av beredningsarbetet under ledning av de stora moskéerna presenterades på mötet i form av ett förslag till stadgar för samarbetsorganet. Stadgeutkastet ansågs utgöra en god grund att bygga vidare på, men

#### De ryskspråkigas oro

De ryskspråkiga i Lahtisregionen och deras representanter tog kontakt med minoritetsombudsmannen efter att en ung man med rysk bakgrund omkommit i ett skottintermezzo på en restaurang i Nastola i början av hösten. En misshandel senare på hösten i Lahtis var även orsaken till kontakter till ombudsmannen. Då gällde det unga flickor som hörde till majoritetsbefolkningen som anföll flickor med rysk bakgrund efter ett ungdomsdisko.

I kontakterna avspeglades rädslan och chocken över att ryskt ursprung kan leda till att man blir utsatt för rasistisk våld. Oron och rädslan ger sig delvis uttryck i frustration gentemot myndigheterna. Man upplevde att

fientligheten mot ryskspråkiga inte tas på allvar, man vill dölja problemen, myndigheterna gör inte tillräckligt mycket och atmosfären av rädsla och osäkerhet tillåts öka. Oron växte ytterligare efter Lahtispolisens utlåtande enligt vilket skottintermezzot i Nastola inte antecknats som ett rasistiskt brott. Minoritetsombudsmannen kritiserade polisens utlåtande i ett brev till Lahtis stad och sände brevet även till polisens högsta ledning för kännedom.

Ombudsmannen föreslog för Lahtis stad att en diskussion under fria former skulle anordnas för myndigheterna i Lahtisregionen, för den i regionen bosatta befolkningen med rysk bakgrund och för de instanser som verkar tillsammans med dem. Genom att öppet diskutera återverkningarna av händelsen ville man förbättra dialogen och informationen mellan myndigheterna och de ryskspråkiga samt därigenom skingra rädslan och bygga upp ett ömsesidigt förtroende. Lahtis svarade positivt på förslaget och anordnade en diskussion i slutet av november.

#### Somaliernas situation

Under verksamhetsåret fördes en samhällsdiskussion om invandrarnas möjligheter att integreras i det finländska samhället. Impulsen till diskussionen var det fall där några ungdomar med somalibakgrund gjort sig skyldiga till brott. I den offentliga diskussionen försökte minoritetsombudsmannen framhäva att man inte kan bedöma en hel folkgrupps integrering på basis av brott som begås av några enstaka ungdomar. I diskussionerna dryftades även när det är motiverat att ange gärningsmannens etniska bakgrund i polisens meddelanden och i massmedierna. Enligt minoritetsombudsmannens ståndpunkt borde den etniska bakgrunden inte anges i nyhetsförmedlingen om brott, ifall det inte är av exceptionell betydelse t.ex. för att man ska kunna gripa gärningsmannen.

Minoritetsombudsmannen fortsatte samarbetet med somaliernas förbund Suomen Somaliliitto ry genom att

anordna en samarbetskonferens med förbundet och polisen samt med sakkunniga som arbetar med ungdomar med somalisk bakgrund. I december anordnade minoritetsombudsmannen även ett seminarium på somaliska som samlade omkring 80 föräldrar med somalisk bakgrund. På seminariet inledde huvudsakligen sakkunniga med somalisk bakgrund inom social-, ungdoms- och familjearbetet diskussionen om familjernas möjligheter att stödja sina ungdomar.

## Romernas boende

Ombudsmannen samarbetade även med de instanser som sköter romernas bostadsärenden. Ombudsmannens byrå deltog under året i möten kring boendefrågor anordnade av Södra Finlands regionala delegation för romska ärenden, träffade medlemmar i de övriga regionala delegationerna för romska ärenden samt representanter för miljöministeriet och statens bostadsfond.

I minoritetsombudsmannens årsberättelse för år 2004 beskrevs romernas kontakter och utredningen av boendeproblemen i Uleåborg. I januari 2005 träffade ombudsmannen Uleåborgs biträdande stadsdirektör och ansvariga tjänstemän för boendeärenden. Under förhandlingarna konstaterades att myndigheternas kontakter med romernas förtroendemän och föreningar var rätt knappa. Likaså kunde samarbetet med den regionala delegationen för romska ärenden vara intensivare. Genom att bygga upp diskussionskontakter kunde det vara möjligt att ingripa i enskilda problem-situationer redan innan de hinner växa och bli kraftiga motsättningar.

Våren 2005 grundades ett samarbetsnätverk för romernas boende. Nätverket sammanträdde tre gånger under året. På mötet i september föreläste en representant för minoritetsombudsmannens byrå om de krav som lagen om likabehandling ställer på myndighetsarbetet. Uleåborgs stad konstaterade även nödvändigheten av boenderådgivning och började utreda möjligheterna att anställa en boenderådgivare.

## Sammansättningen av delegationen för minoritetsärenden år 2005

### ORDFÖRANDE

Minoritetsombudsman **Mikko Puumalainen**

### VICE ORDFÖRANDE

Utrikesrådet **Ilkka Rentola**, Utrikesministeriet

### SEKRETERARE

Överinspektör **Rainer Hiltunen**, Minoritetsombudsmannens byrå

### MEDLEMMAR OCH PERSONLIGA SUPPLEANTER

Specialplanerare **Sinikka Keskinen**, Arbetsministeriet

(ERF-koordinator **Tarja Rantala**, Arbetsministeriet)

Överinspektör **Antti Janas**, Social- och hälsovårdsministeriet

(Regeringssekreterare **Heidi Manns-Haatanen**, Social- och hälsovårdsministeriet)

Överkommisarie **Kaj Wahlman**, Helsingfors polisinrättning

(Regeringsrådet **Riitta Koponen**, Inrikesministeriet)

Lagstiftningsrådet **Eero J. Aarnio**, Justitieministeriet

(Specialexpert **Anna-Elina Pohjolainen**, Justitieministeriet)

Planerare **Mikko Cortéz Téllez**, Undervisningsministeriet

(Överinspektör **Tarja Koskimäki**, Undervisningsministeriet)

Direktör **Jaana Vuorio**, Utlänningsverket

(Direktören för resultatområdet **Arja Kekkonen**, Utlänningsverket)

Chefen för EU-ärenden **Erja Horttanainen**, Finlands Kommunförbund

(Direktör, region- och näringsutveckling, **Keijo Sahrman**, Finlands Kommunförbund)

Chefen för flykting- och invandrararbete **Leena-Kaisa Åberg**, Finlands Röda Kors

(Planerare, flyktingarbete, **Vesa Kukkamaa**, Finlands Röda Kors)

Projektchef **Aysu Shakir**, Förbundet för mänskliga rättigheter

(Forskare **Mikko Joronen**, Förbundet för mänskliga rättigheter)

**Päivi Rask-Helin**, Romano Missio

(Sekreterare **Maria-Sofia Aikio**, Suomen Saamelaisten Keskusjärjestö)

**Anna Leskinen**, Suomen Venäjänkielisten Yhdistysten Liitto

(**Tatiana Konovalova**, Suomen Venäjänkielisten Yhdistysten Liitto)

**Nur Faisal Dahir**, Suomen Somaliliitto

(**Osman Ali Mohammed**, Suomen Somaliliitto)

Jurist **Mika Ojanen**, Servicefacket PAM

(Jurist **Anu-Tuija Lehto**, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC)

Experten **Riitta Wärn**, Finlands Näringsliv

(Experten **Mikko Räisänen**, Finlands Näringsliv)



## Möte med medborgarorganisationerna

Under våren sammankallade minoritetsombudsmannen representanter för människorättsorganisationerna i Finland till ett möte. På mötet deltog förutom representanter för minoritetsombudsmannens byrå även Amnesty international, Flyktingrådgivningen rf och Förbundet för mänskliga rättigheter rf.

På mötet diskuterades aktuella ärenden som sysselsatte alla parter, om informationen mellan aktörerna samt om eventuella samarbetsprojekt. Minoritetsombudsmannen berättade även om sin egen verksamhet och ville höra medborgarorganisationernas förväntningar på utvecklandet hans verksamhet. Man kom gemensamt överens om att anordna ett motsvarande möte med samma sammansättning varje år.

## Den första delegationen för minoritetsärenden

Enligt lagen om minoritetsombudsmannen bistår delegationen för minoritetsärenden minoritetsombudsmannen i hans arbete med att förebygga etnisk diskriminering samt med att utveckla samarbetet mellan olika myndigheter. I början av år 2005 tillsatte arbetsministeriet den första delegationen för minoritetsärenden för verksamhetsperioden 1.4.2005 – 31.3.2008. Delegationens medlemmar representerar invandrar-, rom-, same- och människorättsorganisationer, arbetsmarknadsparter, olika ministerier samt Kommunförbundet och Utlänningsverket. Som expert i delegationen kallades även jämställdhetsombudsmannen.

Delegationen har tagit som sin uppgift att anordna miniseminarier kring aktuella teman. På förhand förberedda inledningsanföranden har verkat som underlag för diskussionerna. År 2005 sammanträdde delegationen två gånger. På mötena behandlades bland annat utkastet till regeringens invandrapolitiska program samt likabehandlingsplaneringen hos olika myndigheter.

**Delegationen för minoritetsärenden bistår ombudsmannen i hans arbete med att förebygga etnisk diskriminering samt med att utveckla samarbetet mellan olika myndigheter.**

## Internationella kontakter

### De nordiska ombudsmännens årliga möte

Huvudtemat på det årliga mötet var verkställandet av lagen om likabehandling i de nordiska länderna. I synnerhet värdlandet Island var intresserat att höra om de praktiska åtgärderna för att verkställa lagen. På Island är lagen alltså under utveckling.

Som övriga enskilda teman behandlades bland annat test av diskriminerande situationer t.ex. inträde till en restaurang. Ombudsmännen själva upplevde testen som problematiska närmast med tanke på trovärdigheten. Testen borde utföras av utomstående. Sverige har prövat på det t.ex. med hjälp av en grupp studenter.

På mötet diskuterades även det nordiska kund- och myndighetssamarbetet. Bland annat dryftades hur man kunde nå de så kallade osynliga och tysta kundgrupperna. Minoritetsombudsmannen fick många idéer om hur man kunde göra verksamheten effektivare. De nordiska länderna presenterade uppbyggnaden av sina egna funktioner, hurdan processen för ärendena är i nämnder och/eller rättegångar samt om sina erfarenheter av handläggningar i rätten.

### EUMC

I egenskap av ledamot i förvaltningsrådet deltog minoritetsombudsmannen i Europeiska centret för övervakning av rasism och främlingsfientlighet EUMC:s möten. Under sammanträdena diskuterades bland annat utvecklingen av ett gemensamt verk för grundläggande rättigheter. I början av året gav minoritetsombudsmannen

sitt utlåtande till kommunikén om EU-kommissionens EU-verk för grundläggande rättigheter.

### EurEquality

Minoritetsombudsmannens byrå deltog i projektet EurEquality finansierat av EU. Utöver Finland deltog Polen, Bulgarien, Spanien, Belgien och Irland. Målet med projektet är att stödja Polen, Bulgarien och Spanien att verkställa EU:s direktiv om diskriminering och instifta en myndighet som motsvarar minoritetsombudsmannen i dessa länder. För Finlands, Belgiens och Irlands del var målet även att utbyta erfarenheter om god praxis samt utveckla ombudsmännens verksamhet.

Inom ramen för projektet anordnades en internationell konferens i Bulgarien, man bekantade sig med ombudsmannens verksamhet i Belgien och presenterade även de övriga ländernas ombudsmannaverksamhet. Enskilda teman var bland annat samarbetsformer mellan varje lands ombudsmän och medborgarorganisationer samt samarbete mellan ombudsmännen, arbetsgivarna och arbetsgivarorganisationerna.

Utöver internationella sammankomster och informationsutbyte hade de deltagande länderna sin egen nationella utvecklingsuppgift. Med projektfinansiering genomförde minoritetsombudsmannens byrå ett forskningsprojekt om utvecklandet av rådgivningsarbetet mot etnisk diskriminering. Projektet EurEquality fortsätter år 2006 då minoritetsombudsmannens byrå fortsätter sin nationella uppgift med att utveckla det praktiska arbetet för de regionala och lokala rådgivningstjänsterna.

## 4. Utlänningarnas ställning och rättigheter

**I sitt utlåtande i september ansåg minoritetsombudsmannen att arbetsgruppens förslag till regeringens invandrapolitiska program i princip var både mångsidigt och omfattande, men framförde samtidigt sina synpunkter på förslagets enskilda politiska linjedragningar. Ombudsmannen var bekymrad över Utlänningsverkets resurser och kundtjänstens utveckling samt över att Finlands utländska beskickningar inte motiverar sina negativa visumbeslut. Under berättelseåret gjordes även en utredning över hur rättsskyddsgarantierna förverkligas vid påskyndat asylförfarande.**

### Kommentarer till det invandrapolitiska programmet

Minoritetsombudsmannen gav ett utlåtande om arbetsgruppens förslag till regeringens invandrapolitiska program. Arbetsgruppens förslag karakteriserades som omfattande och mångsidigt, även om det till många delar alltjämt var allmänt hållet. Det berömvärda i förslaget var att likabehandling och minoriteternas rättigheter erkänns som ett värde och mål i sig – och inte t.ex. som en följd av en aktiv invandrapolitik.

Ombudsmannen presenterade sina synpunkter även på en del enskilda politiska linjedragningar i programutkastet. Bland annat består utlänningslagens tillståndssystem på ett icke ändamålsenligt sätt av från varandra skilda delar, vilket betyder att tillståndspraxis inte nödvändigtvis stödjer de invandrapolitiska målen. I anknytning till detta uppmärksammande ombudsmannen något som blivit allmän praxis under berättelseåret, dvs. att bevilja asylsökande tillfälliga uppehållstillstånd utan rätt till arbete.

Ombudsmannen ansåg att arbetsgruppens synpunkt, enligt vilken myndigheterna även som arbetsgivare borde tillägna sig en systematisk attityd för att främja likabehandlingen, är värd att stödjas. Det vore även skäl att ändra lagstiftningen på en del punkter. Tillämpningen av den nuvarande lagstiftningen ger t.ex. inte möjlighet att ingripa i s.k. vardagsrasism. Ändringar i lagstiftningen borde dock inte få orsaka inkonsekvenser, som kan försvåra invandrarnas ankomst till landet eller anpassning till det finländska

samhället. Ett av arbetsgruppens främsta förslag enligt ombudsmannen var att regeringen skulle förbinda sig att framöver regelbundet handlägga frågor kring invandring och etniska relationer.

Arbetsgruppens förslag ger i sig en bra utgångspunkt för fortsatt beredning av invandrapolitiska frågor. I det fortsatta arbetet på programmet borde man emellertid även granska möjligheterna att förbättra ställningen för de invandrare som redan bor i Finland.

### Utlänningsverket

#### Kundtjänst

Ett av minoritetsombudsmannens främsta bekymmer redan under flera års tid har varit att Utlänningsverkets kunder inte får tillräcklig med rådgivning och anvisningar. Behovet av rådgivning har visat sig bland annat i mängden tillstånds-, utvisnings- och medborgarskapsärenden som minoritetsombudsmannens byrå fått ta emot. Under verksamhetsåret pågick ett utvecklingsprojekt för Utlänningsverkets kundtjänst, och minoritetsombudsmannen sände dit sina synpunkter på behovet av att utveckla rådgivningen utgående från kontakter från kunderna.

I förhållande till ärenden och antalet kunder har Utlänningsverkets landsomfattande telefonrådgivningstid varit otillräcklig. I kundkontaktorna till minoritetsombudsmannen återspeglades även missnöje med nivån och sakligheten på Utlänningsverkets kundtjänst. En personlig rådgivningsplats i Helsingfors är god service, men den är lättillgänglig endast för dem som bor i huvudstadsregionen.

Minoritetsombudsmannen framställde ett förslag om ökad telefonrådgivning samt utbildning och stöd till de anställda på kundtjänsten. Utlänningsverkets webbsidor ska uppdateras regelbundet, och flera språkversioner både för webbsidorna och broschyrerna bör övervägas. Utlänningsverket har egentligen inte skyldighet att betjäna sina kunder på andra språk än finska och svenska, men när man planerar en effektiv och god service är det bra att också bedöma möjligheterna att betjäna kunderna även på andra språk. Enligt 2 § 2 mom. i språklagen (6.6.2002/423) kan en myndighet ge bättre service än språklagen förutsätter.

Som allmän kommentar och sammandrag framförde minoritetsombudsmannen för Utlänningsverket att god förvaltningskyldighet ställer krävande men motiverade mål för kundtjänsten. Skyldigheten omfattar bland annat sakkunnig information och rådgivning, som ska vara uppdaterad, saklig och jämlik, och som ska dimensioneras skäligt enligt efterfrågan och behov. Värdesättandet av gott kundarbete ska stärkas och de anställda ska stödjas i sitt krävande arbete. En god och effektiv kundtjänst är till nytta för kunderna såväl som för ämbetsverket.

#### Medborgarskapsärenden

Minoritetsombudsmannen bad Utlänningsverket om en utredning över tidspraxis vid handläggningen av medborgarskapsansökningarna. Ombudsmannen fick höra om fall där den som sökte medborgarskap hade tillställt ett felaktigt eller otillräckligt språkintyg som bilaga till ansökan. Utlänningsverket gav den sökande en månads tid att lämna in ett korrekt intyg, och den utsatta tiden förlängdes på begäran med ytterligare en månad. Längre tid gavs inte, även om de sökande framförde att de skulle delta i det erforderliga språkprovet en viss dag.

Utlänningsverket ansåg sig handla helt enligt utlänningslagen och förvaltningslagen. Enligt ombudsmannens ställningstagande borde verket beakta

bestämmelserna i förvaltningslagen om en komplettering av ansökan och den tidsfrist som ges för detta i handläggningen av medborgarskansansökan. Utlänningsverkets nuvarande praxis uppfyller inte kraven på god förvaltning. Detta missförhållande kunde elimineras genom att man på den sökandes begäran beviljar skälig tid för att presentera ett korrekt intyg över språkkunskaper, och tilläggstiden skulle inte förvägras genom vädjan till Utlänningsverkets strävan att förkorta köerna och minska anhopningarna i arbetet.

Ombudsmannen får alltjämt regelbundet anmälningar från kunder som gäller den långsamma och delvis oändamålsenliga handläggningen av ansökningar om medborgarskap. Minoritetsombudsmannen har under tidigare år upprepade gånger uttryckt sin oro över de långa handläggningstiderna för ansökningar om medborgarskap. År 2005 informerade ombudsmannen statsrådets justitiekansler om detta och uttryckte samtidigt sin uppfattning om att en handläggning som räcker 6-8 år kan anses strida mot rättigheten att få sitt ärende handlagt inom skälig tid garanterad i grundlagen och i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna. Utlänningsverkets inflexibla förfarande vid kompletteringen av ansökningarna kan även anses stå i konflikt med god förvaltning enligt definitionen i förvaltningslagen.

### Asylärenden

#### Beviljandet av tillfälliga uppehållstillstånd till asylsökande

År 2005 beviljade Utlänningsverket i allt större mängd tillfälliga uppehållstillstånd för asylsökande enligt 51 § i utlänningslagen. Paragrafen tillämpades på många asylsökande från Afghanistan, Irak och Somalien. Enligt tidigare praxis beviljades personer från dessa länder i regel kontinuerligt uppehållstillstånd.

Enligt regeringens proposition RP 28/2003 var det inte meningen att införa några betydande innehållsmässiga ändringar i bestämmelserna om internationellt skydd i den nya utlänningslagen. Lagens 51 § är avsedd för situationer då det inte föreligger grund

## Rättsskyddet i det påskyndade asylförfarandet

**Ombudsmannen gjorde** på statsrådets begäran en utredning om hur garantierna för rättsskyddet i praktiken förverkligas när det gäller det påskyndade asylförfarandet.

Asylförfarandet konstaterades i huvudsak trygga tillräckligt rättsskydd. Under utredningen observerades ändå tecken på att rättsskyddet inte alltid förverkligas på ett sakligt sätt. Brister märktes t.ex. i rätten att använda rättsbiträde vid rättegång och att få rättshjälp och juridisk konsultation. Man fäste uppmärksamhet vid vikten av förverkligandet av dessa rättsskyddselement därför, att en asylsökande sällan är i en sådan position att han utan hjälp och rådgivning kan säkra sina intressen under asylprocessen.

Den mest centrala observationen i utredningen gäller besvärsskedet i asylprocessen. Under den nya utlänningslagen har man i minst två fall hunnit avvisa asylsökanden innan förvaltningsdomstolen hade hunnit ge sitt utlåtande om verkställandet av avvisningsbeslutet. Asylsökanden utvisades alltså från landet före lösningen av ansökan om verkställandeförbud.

Eftersom det påskyndade förfarandet inte garanterar rätt för asylsökanden att stanna kvar i landet för att vänta på besvärmyndighetens slutliga beslut, har ett effektivt ändringsökande tryggats genom att reservera rätt för asylsökanden att söka förbud mot verkställande av avvisningsbeslutet. I praktiken betyder sökandet av förbud ofta avstående från avvisning för behandlingstiden av asylansökningsbesväret. Under utlänningslagens beredningsskede ansåg många experter möjligheten att ansöka om förbud mot verkställande vara en väsentlig del av rättsskyddet efteråt.

Verkställandeförbudets syfte är att ge sökanden temporärt rättsskydd, tills besvärinstansen fattar sitt slutgiltiga beslut. Behovet av detta rättsskydd borde beaktas även då avvisningsbeslut verkställs. Så har ändå inte skett i nämnda fall, eftersom sökandena ut rättsskyddets synpunkt utvisades ur landet i förtid.

I utredningen framkom även orsaker, för vilka verkställandeförbudet inte behandlades före avvisningen. Till exempel det faktum, att Helsingfors förvaltningsdomstol inte i allmänhet anmäler om beslut där inget verkställandeförbud bestäms, orsakar osäkerhet inom den avvisande polisen, om förvaltningsdomstolen alltid har hunnit behandla ansökan om verkställandeförbud i tid. Helsingfors förvaltningsdomstol behandlar i huvudsak ansökningarna snabbt. Ändå kan t.ex. en övrig mängd arbete i kö eller ett motsvarande undantag från det normala orsaka en fördröjning i behandlingen som polisen inte nödvändigtvis känner till. Också ifall där förvaltningsdomstolen inte vet att ansökan behöver en brådsakande handläggning, kan ärendet bli handlagt först senare.

För att undvika ovan beskrivna situationer, skall man fästa uppmärksamhet främst vid själva utlänningslagen. Lagen har ingen klar regel om att polisen alltid skall vänta tills ansökan om verkställandeförbud har behandlats innan den verkställer avvisningen. I dessa avseenden föreslår ombudsmannens utredning preciseringar i utlänningslagen.

för att bevilja uppehållstillstånd, men personen kan inte utvisas ur landet antingen på grund av faktiska orsaker i anslutning till utvisningen (t.ex. bristen på trafikförbindelser) eller av humanitära skäl (till exempel sjukdom). Lagändringen borde härigenom inte ha inverkat på Utlänningsverkets tillämpning när det gäller behovet av skydd.

Ombudsmannen bad Utlänningsverket utreda varför t.ex. asylsökande från Afghanistan, Irak och Somalia inte längre beviljas uppehållstillstånd på basis av behovet av skydd. Utlänningsverket svarade att läget i länderna inte längre är sådant att de sökande skulle vara i behov av skydd på grund av det allmänna läget i landet. Utlänningsverket meddelade att det fortsätter med denna tolkningslinje ifall inte förvaltningsdomstolen anser att verkets beslut är lagstridiga.

#### **Ett tillfälligt tillstånd ger inte rätt till arbete eller utbildning**

Ett tillfälligt uppehållstillstånd som beviljas med stöd av 51 § i utlänningslagen medför inte rätt till arbete eller integreringsåtgärder. I praktiken innebär det att den asylsökande kan arbeta under asylprocessen, men när det tillfälliga uppehållstillståndet beviljats upphör rätten att arbeta.

Ombudsmannen bad arbetsministeriet om en utredning av de åtgärder som ministeriet ämnar vidta för att främja sysselsättningen och integreringen av personer som vistas i landet med stöd av 51 §. Arbetsministeriet ansåg att situationen är problematisk och att en lösning kunde vara att Utlänningsverket ändrar på sin praxis kring uppehållstillståndet. Enligt arbetsministeriet har ministeriet inte några utvägar att ingripa i den nuvarande lagstiftningen och de problem som orsakas av Utlänningsverkets praxis.

I ett utlåtande om utlänningslagen (dnr 2266/001/2005) framförde ombudsmannen till inrikesministeriet att det i 51 § i lagen klarare och med tydligare gränser borde kunna fastställas i vilka situationer paragrafen är avsedd att utnyttjas. Därtill vore det nödvändigt att ändra lagen så att de som beviljats tillfälligt uppehållstillstånd skulle ha

rätt att arbeta.

En person som beviljats tillfälligt uppehållstillstånd kan även i en nuvarande situation separat ansöka om uppehållstillstånd för arbetstagare. Emellertid har asylsökande sällan resedokument och eftersom de ska utvisas beviljas de inte främlingspass. I praktiken kan de således inte få uppehållstillstånd för arbetstagare, eftersom beviljandet förutsätter giltigt resedokument.

Ombudsmannen lämnade in ett förslag till inrikesministeriet och arbetsministeriet om att en eventuell precisering av 51 § i utlänningslagen skulle beredas så att de som beviljats tillfälligt uppehållstillstånd även skulle ha möjlighet att beviljas uppehållstillstånd för arbetstagare. De sökande beviljas tillfälligt uppehållstillstånd utan giltigt resedokument, vilket betyder att man på samma grunder kunde göra det möjligt för dem att därtill beviljas uppehållstillstånd för arbetstagare. Ombudsmannen föreslog ytterligare att ministerierna skulle instruera sina underlydande förvaltningar att agera så att en person som beviljats tillfälligt uppehållstillstånd fortsätter att ha rätt att arbeta ända tills asylärendet vunnit laga kraft. Före utgången av året fick ombudsmannen inte information om att tillämpningspraxis hade ändrats.

#### **Utvisning av personer med drogproblem**

Minoritetsombudsmannen gjorde ett förslag för inrikesministeriet gällande utvisning av unga invandrare och återvändrare med drogproblem. Ombudsmannen bad ministeriet göra upp direktiv för Utlänningsverket och polisen om att man vid helhetsbedömning enligt utlänningslagens 146 § skall beakta sökning till rusmedelsvård som en stark motivering emot utvisning i sådana fall, där förslaget till utvisning beror på drogmissbruk eller brott som hör ihop med drogmissbruk. Enligt ombudsmannen borde polisen få direktiv att göra villkorliga utvisningsförslag och Utlänningsverket borde då utvisningsbeslut fattas kontrollera om drogavvänjning pågår. Särskilt utvisning av i Finland bosatta andra generationens unga återvändrare och invandrare kan leda till dramatiska situationer. Minoritetsombudsmannen har fått information om

fall där unga återinvandrare utvisats till ett land där de aldrig hade varit förut, vars språk de inte kunde tala och där de inte kände någon. Sådana situationer uppkom till exempel då en ung person som barn hade flyttat med sin familj till Finland från Estland. Om den unga personen var av rysk nationalitet utvisades han till Ryssland.

## **Utrikesförvaltningen**

#### **Motivering av visumbeslut**

År 2005 orsakades kundkontakter också av det faktum, att de finska representationerna utomlands inte motiverar sina negativa visumbeslut. Vid negativa visumbeslut används ett allmänt formulär, där beslutets tekniska grunder syns, men inte orsakerna som har inverkat på beslutet, dvs. motiveringen. Visumsökanden har således ingen chans att bedöma orsakerna till avslaget. Det faktum, att förpliktelsen i grundlagen om motivering av beslut inte har tryggats i visumärenden, leddes i praktiken till flera besvärliga och oklara situationer. Även enligt riksdagens justitieombudsmans ställningstagande hör det till god förvaltningssed att personer som har fått ett negativt visumbeslut förstår varför ansökningen har avslagits.

Motivering av negativa visumbeslut är enligt lagstiftningen och grundlagsutskottets utlåtanden öppen för tolkningar och oklar. Minoritetsombudsmannen bad justitiekanslern utreda de negativa visumbeslutens motiveringsplikt och omfattning samt grundlagsenligheten hos 17 och 32 § i utlänningslagen.





## 5. Kundarbetet ökade

**Under berättelseåret strävade man efter att utveckla kundarbetet på ett helhetsmässigt sätt. Antalet kundärenden minskade en aning från föregående år, men deras natur ändrades fortfarande. Antalet diskrimineringsfall steg och antalet fall som hör ihop med tillämpandet av utlänningslagen sjönk. Största delen av minoritetsombudsmannens kunder var invandrare eller personer med invandrabakgrund. Mängden arbete som utfördes för att reda ut ärendena växte, vilket även beror på att kundärendena har blivit mer komplicerade.**

### Kundarbetet utvecklades helhetsmässigt

Besättning av de nya tjänsterna som beviljats år 2004 samt etableringen av verksamheten möjliggjorde även en mer helhetsmässig utveckling av kundarbetet. Personalen kan bättre än förut koncentrera sig på och fördjupa sig i de olika kompetensområdena. Systematiskt bruk och uppföljande av byråns kontaktregister lyfte fram frågor, på basen av vilka man utom skötsel av enskilda kundärenden även arbetade för ett bredare inflytande. Vidareförandet av allmänna eller ofta framkomna problempunkter, som har kommit fram i kundkontakterna, i arbetet med intressenter och i övrigt inflytandearbete är till nytta även för dem som inte personligen kontaktar minoritetsombudsmannen.

Ombudsmannens kundkrets är ofta svår att nå med traditionella administrativa medel. Ett villkor för att arbetet skall lyckas är, att de som tillhör etniska minoriteter känner till minoritetsombudsmannens tjänst och kan vid behov komma åt byråns tjänster. Man informerade om ombudsmannens arbete och kundtjänst utom på internetsidor även på möten för intressentgrupper och i tidningsannonser. Utvecklandet av kommunikationen är minoritetsombudsmannens utmaning för de närmaste åren, och den kommer att vara en väsentlig del av byråns inre utveckling och strategiska arbete.

### Mer än 1 500 kontakter från kunderna

Under år 2005 behandlade byrån 704 kundärenden. Sammanlagt 1 508 kontakter togs av kunderna, vilket

innebär en minskning från år 2004 med ca 7 %. En betydande tillväxt (19 %) skedde i antalet kontakter från kunderna efter att lagen om jämställdhet hade trätt i kraft år 2004. Tillväxten tycks ha minskat under år 2005. Förändringen av struktur och betoning i kundärendena har i stället fortsatt i enlighet med byråns utvecklingsplaner. Ärenden som hör ihop med tillämpandet av utlänningslagen har minskat och ärenden som hör ihop med diskriminering och osakligt bemötande har i stället ökat.

De största motparterna i kundärendena var år 2005 Utlänningsverket, polisen, kommuner och näringsidkare. För Utlänningsverkets del handlade ärendena i huvudsak om tillstånd och medborgarskap. Även i kundkontaktorna om polisens verksamhet var tillståndsärendena ofta på tapeten. I diskrimineringsärendena framkom bland annat polisens ovilja att utreda diskriminering eller ta emot anmälningar om diskriminering.

Näringsidkarnas andel handlar mest om fall av diskriminering. Det kan till exempel handla om diskriminerande bemötande vid att komma in i en restaurang. Kundärendena som hör ihop med kommunernas verksamhet handlar nästan alltid om romernas bostadsproblem.

Utlänningsverkets andel i kundärendena sjönk fortfarande i fjol, och orsaken till detta var förändringen av strukturen i kundärendena från tillstånds- och medborgarärenden mot diskrimineringsärenden. Kommunernas andel steg avsevärt. Även ärenden som hör ihop med polisens verksamhet ökade år 2005.

Största delen av minoritetsombudsmannens byrås kunder var invandrare eller personer med invandrabakgrund. Totalt behandlades 91 kundärenden som hade med romer att göra. Däremot var kunden som tog kontakt med minoritetsombudsmannens byrå i endast sex fall en same till sitt etniska ursprung.

### Utredning av ärenden

1089 stycken åtgärder antecknades som de anställda på ombudsmannens byrå hade utfört för att sköta kundärendena. Arbetsmängden har ökat år för år. En stor del av åtgärderna var telefonsamtal (56 %) med kunder eller "motparter" i ärendet. Ärendet krävde skriftliga kontakter i 44 procent av fallen. En allmän åtgärd var en begäran om utredning som skickades per brev.

Talen berättar om kundärendenas komplicerade karaktär. Handhavandet av diskrimineringsfall kräver i allmänhet flera kontakter till både den som misstänks för diskriminering och till den diskriminerade. Utom fall av diskriminering innehåller talen ärenden som hör till tillämpning av utlänningslagen samt fall av integration och annat än diskriminering och tillstånd, såsom problem i samband med att få en bostad.

### Romers bostadsproblem på 40 orter

Under år 2005 hade minoritetsombudsmannens byrå under arbete 70 kundärenden som hörde ihop med romers bostadsproblem. Nästan alla kontakter handlade om att få en kommunal hyresbostad, att byta bostad eller problem under boendet. Fallen fördelades runt om i Finland till sammanlagt 40 olika orter.

I de situationer som ombudsmannen fick vetskap om, kom det ofta fram misstankar och påståenden om etnisk diskriminering. Det var ändå i många fall svårt att få fram konkreta bevis, och därför uppkom ett egentligt antagande om diskriminering endast i några få fall. Det är bland annat problematiskt, att sökanden inte får ett motiverat beslut som kan överklagas på sin ansökan om hyresbostad till kommunen

eller bostadshyresbolaget. Sökanden antingen erbjuds en bostad eller så blir ansökan kvar i kön. Det är svårt att visa om det faktum att sökanden inte erbjuds en bostad beror på dennes etniska bakgrund eller på att de övriga bostadsökandena har ett mer brådskande eller mer motiverat behov. Även de utlåtanden som framförs under diskussioner på tu man hand mellan den romska personen som söker bostad och tjänstemannen som förmedlar bostäder blir obevisade. Ofta hördes också utom påståenden om diskriminering kritik mot tjänstemannaverksamhetens kvalitet och uppföljandet av principerna om god förvaltningssed.

I romernas kontakter framkom också ofta kulturella frågor, vilka särdrag hör till romernas kultur, hur kulturella faktorer inverkar på boendet och var gränserna går för idkandet av den egna kulturen i boendet. Å andra sidan kan romernas kontakter även betraktas ur synvinkeln för uppfyllandet av grundrättigheter. Då kommer åtminstone rätten till att följa sin egen kultur och rätten till boende och socialskydd upp till dryftande.

Rätt ofta kan romernas boendefrågor förknippas med en särskild kvinnsynpunkt. I många fall som minoritetsombudsmannen känner till handlade det om ensamstående mödrars och deras barns ekonomiska och andra problem under boendet, om vräkningar och bostadslöshet. Även barnens ställning hörde till de romska kvinnornas situationer. I ostabila boendesituationer kunde till exempel barnens möjligheter till skolgång vara svaga.

Kontakterna till ombudsmannens byrå togs om hand genom att ge kunderna allmän rådgivning och genom att styra dem vidare. Kunderna uppmanades till exempel att komplettera sin bostadsansökan med information om faktorer som inverkar på bostadsbehovet eller så uppmanades de att vända sig till romernas lokala kontaktperson för att utreda situationen. Ibland tog man från ombudsmannens byrå kontakt till kommunen och förhandlade om kundens situation med bostads- och socialmyndigheter. Utredningen av vissa fall krävde att man gjorde upp en skriftlig begäran om utredning. Efter att ha fått

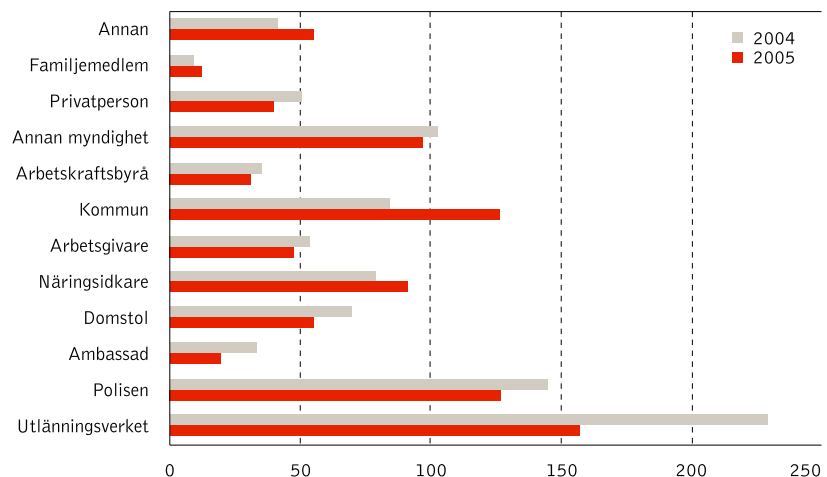
### Fördelning av kundärenden under åren 2003 - 2005

	2003	2004	2005
Ärenden gällande utlänningslagen	59 %	34 %	19 %
Diskriminering och annat osakligt bemötande	14 %	33 %	43 %
Problem i samband med integration och annat än tillståndsärenden eller diskriminering	27 %	33 %	38 %

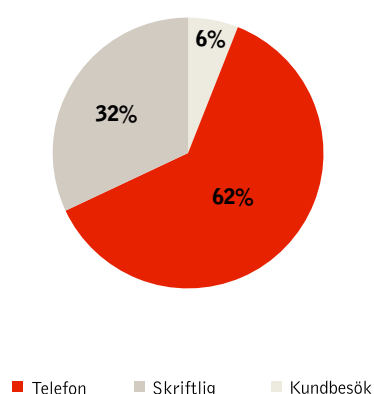
utredningen gav ombudsmannen ett utlåtande eller ett ställningstagande samt råd, föreskrifter och rekommendationer i ärendet. Kommunen ombads bland annat att beakta familjens minderåriga barns ställning och intressen samt att lösa situationen med bostadsverkets och socialverkets samarbete. Ifall inga misstankar uppstod om etnisk diskriminering eller övriga

orsaker för vilkas skull minoritetsombudsmannen skulle ha haft skäl att ingripa i fallet, flyttades ärendet vid behov till en annan myndighet. Det kunde till exempel vara fråga om saktligheten i urvalskriterierna för att få bostad av kommunen eller av ett kommunägt bostadsuthyrningsbolag, varvid ombudsmannen överflyttade ärendet till Statens bostadsfond.

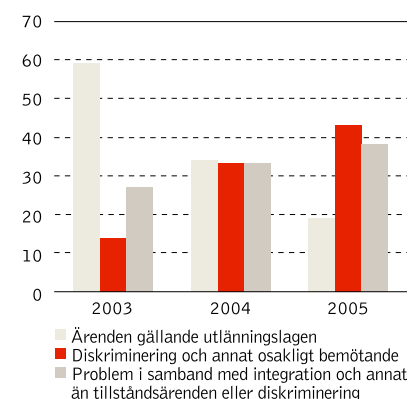
### Den andra parten i kundärenden som ombudsmannen haft under utredning



### Kundinitierade kontakter till byrån (totalt 1 508 st)



### Förändring av tyngdpunkten i kundärendenas innehåll 2003-2005 (%)



## 6. Interna förändringar och utveckling av verksamheten

**Under berättelseåret arbetade sammanlagt åtta personer i stadigvarande tjänsteförhållanden vid minoritetsombudsmannens byrå. Verksamhetsutgifterna växte, och detta berodde utom på personalens tillväxt även på det allt livligare inhemska och internationella arbetet med intressegrupper. Utvecklingsbehoven hör långt samman med gränsdragningen av minoritetsombudsmannens funktionella självständighet och klargörandet av dennes ställning.**

### Nya tjänster och personaländringar

Under 2005 fick minoritetsombudsmannens byrå två nya tjänster, en överinspektör och en planerare. Under år 2005 arbetade sammanlagt åtta personer i stadigvarande tjänsteförhållanden. Byråns ordinarie sammansättning bestod av minoritetsombudsmannen, fem överinspektörer, en planerare och en branschsekreterare. Den nya överinspektörstjänsten besattes med vicehäradshövding Yrsa Korkman, som redan arbetat i byrån under föregående år. Till tjänsten som planerare utnämndes Päivi Okuogume, som tidigare hade arbetat som branschsekreterare.

Hanna Välimaa började arbeta i juni och vikarierade för överinspektör Kari Kananen, som var på alterneringsledighet, ända till slutet av augusti. Då överinspektör Annika Parsons inledde sin moderskapsledighet i september fortsatte Hanna Välimaa som hennes vikarie. Till tjänsten som ordinarie branschsekreterare utnämndes från början av augusti Massimo Zanasi.

Utöver dessa arbetade två visstidsanställda forskare i minoritetsombudsmannens byrå. Riikka Tella började i juli i projektet EurEquality, där den nationella utvecklingsuppgiften var att

utreda utvecklandet av rådgivningsarbetet mot etnisk diskriminering. Forskningsarbetet tog slut i slutet av november, och Riikka Tella fortsatte på byrån som visstidsanställd överinspektör. Valtteri Nieminen gjorde under tiden 1.7.-31.12.2005 en utredning om rättskyddsgarantierna i det påskyndade asylförfarandet som statsrådet hade begärt av minoritetsombudsmannen.

### Användning av anslag

Arbetsministeriet beviljade ett anslag på 40 000 euro för minoritetsombudsmannens verksamhet. Till verksamheten användes dock 54 726 euro. Detta beror inte endast på byråpersonalens ökning, utan även på ökade representations-, rese- och tryckkostnader. Både det nationella och det internationella arbetet med intressegrupper ökade märkbart. Under hösten 2005, då det såg ut som om verksamhetsanslaget sannolikt kommer att ta slut innan årsslutet, bad man om tillåtelse av arbetsministeriet att i verksamheten utnyttja de löneanslag som blir oanvända.

### Utvecklingsbehov

Minoritetsombudsmannens verksamhet i anslutning till arbetsministeriet innebär en sammanjämkning av samarbetet med ministeriet och den lagstadgade

självständiga verksamheten. På grund av de erfarenheter som samlats in från och med år 2002 gjorde ombudsmannen upp ett sammandrag av utvecklingsbehoven till arbetsministeriet (2568/65/2005 TM).

Frågan om minoritetsombudsmannens verksamhetsutrymmen väntar på sin lösning som ett ärende som väsentligt inverkar på det dagliga arbetet. Förutom de arbetsrum som fattas behöver byrån ett utrymme för kundmottagning och möten. Aulan som ligger i samband med ministeriets passerkontroll är olämplig för kundservice med tanke på kundsekretess och skydd av ärenden som bör hemlighållas.

Enligt 8§ 1 mom. i förvaltningslagen skall myndigheterna inom ramen för sin behörighet ge sina kunder råd i anslutning till skötseln av ett förvaltningsärende samt svara på frågor och förfrågningar som gäller utträttandet av ärenden. Rådgivningen bör vara avgiftsfri. Minoritetsombudsmannens byrå fäste uppmärksamhet vid prissättningen på inkommande telefonsamtal. Även en del kunder anmärkte på att ombudsmannens telefonrådgivning var dyr. Arbetsministeriet ombads skrida till åtgärder för att rätta till saken.

Ombudsmannens nätsidor är en del av ministeriets webbplats. Sidorna motsvarar inte nu ombudsmannens status som fristående aktör, och deras brukbarhet motsvarar inte intressenternas och kundernas behov. Till exempel sidorna på svenska och engelska kan endast hittas via ministeriets finskspråkiga sidor. Byrån bör alltså få resurser för att grunda sin egen webbplats. Först efter detta är det meningsfullt att publicera andra språkversioner för betjäning av ombudsmannens klientel.

Ombudsmannens pressmeddelanden har hittills publicerats i ett yttre format som motsvarar arbetsministeriets meddelanden. För att ombudsmannens informationsansvar för sin egen verksamhet även i praktiken skulle synas, borde pressmeddelanden publiceras klart i ombudsmannens namn och försedda med dennes logotyp. Arbetsmi-

**Ombudsmannens uppgifter har ökats och verksamheten och personalen har fördubblats.**

nisteriets arbetsordning 42 § gällande information borde ändras så, att minoritetsombudsmannens självständiga status även här skulle beaktas.

Ombudsmannen uppmärksammade under berättelseåret arbetsministeriet på att han skall höras även i sådana fall, där lagstiftning som berör ombudsmannens verksamhetsfält bereds i arbetsministeriet. Minoritetsombudsmannen borde inte ses som en av arbetsministeriets enheter, utan ministeriet borde höra ombudsmannen som självständigt expertorgan och givare av utlåtanden.

Utom uppföljning av verksamhetsutgifter har även den årliga beviljandeprocessen för anslag varit oklar och har varierat. för minoritetsombudsmannen. Verksamhetsanslagen som kan användas för minoritetsombudsmannen har sjunkit jämfört med den tidigare utlänningsombudsmannen. Till exempel år 2001 hade utlänningsombudsmannen 42 000 euro till sitt förfogande. Även om minoritetsombudsmannens uppgifter har ökats och verksamheten och personalen har fördubblats, var minoritetsombudsmannens anslag år 2005 endast 40 000 euro.

### Användning av anslagen för åren 2005 och 2004

	2005	2004
<b>Minoritetsombudsmannen</b>		
Beviljade verksamhetsanslag	40 000	40 000
Använda verksamhetsanslag	54 726	30 930
<b>Minoritetsombudsmannens största utgiftsposter</b>		
Material och förnödenheter	8 870	5 443
Utbildningstjänster	4 053	7 920
Resetjänster	13 974	5 418
Trycktjänster	10 766	3 261
Annonstjänster	4 509	3 317
Utomstående tjänster	7 517	4 136
<b>Löneutgifter</b>		
Beviljade	357 976	299 169
Använda	341 054	281 696
<b>Delegationen för minoritetsärenden</b>		
Beviljat anslag	1 200	1 200
Anslag som använts för löner/belöningar	573	oanvända
Anslag som använts för annan verksamhet	1 142	oanvända
<b>Statsrådets projektmedel för undersökning av det påskyndade asylförfarandet</b>		
Beviljat anslag	50 000	
Anslag som använts för löner	18 767	
Anslag som använts för annan verksamhet	6 161	
<b>EurEquality-projektet</b>		
Beviljat anslag	20 950	
Anslag som använts för löner	17 067	
Anslag som använts för annan verksamhet	3 100	

(ovanstående siffror innehåller ingen mervärdesskatt; lönerna innehåller bikostnader)

# Bilagor

## Utlåtanden

### 05.01.2005

Förenta Nationernas konvention om medborgarrättigheter och politiska rättigheter, Människorättskommitténs slutsatser 2744/059/2004 TM

### 13.01.2005

Kommissionens meddelande om Europeiska Unionens ämbetsverk för grundläggande rättigheter 27/0550/2005 TM

### 18.02.2005

Förenta Nationernas konvention om ekonomiska, sociala och bildningsrättigheter, Finlands femte terminsrapport 153/059/2005 TM

### 08.04.2005

RP 280/2004 rd med förslag till lag om ändring av lagen om främjande av invandrades integration samt mottagande av asylsökande 816/65/2005 TM

### 20.04.2005

Ett förslag till ett nationellt program för att minska våld 601/003/2005 TM

### 18.05.2005

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av utlänningslagen 1000/001/2005 TM

### 03.06.2005

Statsrådets beslut om riksomfattande linjeringar angående allmänna förutsättningar för användning av utländsk arbetskraft 1119/003/2005 TM

### 01.07.2005

Verkställande av rådets direktiv givet den 29 juni 2000 om fullföljande av principen för likvärdigt bemötande oberoende av ras eller etniskt ursprung 2000/43/EG (rasismdirektivet) TM-2005-00095

### 11.08.2005

Förfrågan om konsultationsmetoder för nationella minoriteter 1375/003/2005 TM

### 05.09.2005

Rättegångars publicitet 1050/003/2005 TM

### 06.09.2005

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av utlänningslagen 1903/001/2005 TM

### 16.09.2005

Ämbetsverket för grundläggande rättigheter: Kommissionens förslag till förordning 1940/65/2005 TM

### 21.09.2005

Arbetsgruppens förslag till regeringens invandrarpolitiska program TM 029:00/2003

### 07.10.2005

Verkställande av verksamhetsplan emot människohandel 1981/65/2005 TM

### 04.11.2005

Regeringens proposition till lagar om ändring av utlänningslagen och lagen om utlänningsregistret 2193/65/2005 TM

### 04.11.2005

Uppföljning av utlänningslagens funktionalitet och tillämpning 2266/001/2005 TM

### 04.11.2005

Stöd av det nationella strategiarbetet med hjälp av gemenskapsinitiativprogrammet Equal 816/816/2004 TM

### 05.12.2005

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av utlänningslagen gällande uppehållstillstånd för offer för människohandel 2385/001/2005 TM

## Initiativ

### 5.01.2005

Inverkan av invandrarernas språkundervisning på eget initiativ och av andra tjänster och åtgärder som främjar sysselsättningen på arbetslöshets-skyddet 35/65/2005 TM

### 13.04.2005

Kompletterande utbildning, skolresor och kraven om likabehandling som gäller lagen om grundläggande utbildning 683/65/2005 TM

### 16.09.2005

Utlänningslagens (301/2004) visumbestämmelser och grundlagens krav på god förvaltning 2926/65/2004 TM

### 26.09.2005

Verkställandet i Finland av Rådets direktiv 32003L0009 om minimikrav för mottagande av asylsökande i medlemsstaterna 2008/65/2005 TM

### 07.11.2005

Avgiftsbeläggningen hos arbetsadministrationens telefonservice 2417/65/2005 TM

### 14.11.2005

Att möjliggöra erhållande av tillstånd som krävs för arbete av personer utan resedokument, som beviljats uppehållstillstånd på grund av Utlänningslagen 51 S, 989/65/2005 TM

### 22.11.2005

Handläggning av medborgarskapsansökningar på Utlänningsverket 2475/65/2005 TM

### 25.11.2005

Utvisningar av unga invandrare och återvändrare med drogproblem 2512/65/2005 TM

## Tal

### 14.01.2005

Advokatdagarna

### 11.02.2005

Kuvasi-seminariet, kulturcentrum Caisa - "Den finska invandrarpolitiken och det fria bildningsarbetet"

### 24.02.2005

Juristförbundets kommitté för andligt arbete, diskussion - "Har toleransen i Finland en framtid?"

### 22.03.2005

Hörande i tjänstemanna-arbetsgruppens som förbereder ett invandrarpolitiskt program - "Kunde invandrarpolitiken vara politik?"

### 03.05.2005

Politikprogrammet för medborgarinflytande, arbetsgruppen för internationalitet och globalisering, diskussion - "Mångkulturalism och medborgarverksamhet"

### 09.12.2005

Pavee Point Anniversary Conference - "Protecting Minorities and Respecting Ethnicity"

## Pressmeddelanden

### 12.12.2005

Man bör fästa uppmärksamhet vid rättsskyddet i det påskyndade asylförfarandet

### 02.12.2005

Minoritetsombudsmannen förebrår Lahtis i romernas bostadsärenden

### 28.11.2005

Det skall satsas på information mot etnisk diskriminering

### 24.10.2005

Människohandelns offers position måste förbättras

### 07.10.2005

Invandrarpolitiken berör hela befolkningen

### 29.06.2005

Jämställdhetslagen har märkbart ökat möjligheterna att ingripa i diskriminering

## Höranden i riksdagen

### 08.04.2005

Förvaltningsutskottet, Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om främjande av invandrades integration samt mottagande av asylsökande RP 280/2004 rd

### 09.09.2005

Förvaltningsutskottet, Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av utlänningslagen RP 78/2005 rd

### 15.09.2005

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet, Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av utlänningslagen RP 78/2005 rd

### 23.11.2005

Förvaltningsutskottet, Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om främjande av invandrades integration samt mottagande av asylsökande RP 166/2005 rd

## TV-framträdanden

### To 10.2.2005

TV2 Poliisi-tv

Utlänningars rättsliga position i straffprocessen

### On 30.3.2005

Fyrans nyheter kl. 20.00

Avvisning av georgiska kvinnor

### To 30.6.2005

Ettans morgon-tv nyheter kl. 7.00

Den nya likabehandlingslagen har märkbart ökat  
möjligheterna att ingripa i etnisk diskriminering

### To 30.6.2005

God morgon Finland kl. 7.12

Den minskade diskrimineringen gläder,  
gäst Mikko Puumalainen

### Må 24.10.2005

MOT

Esbo socialvårds diskriminerande handlande:  
fallet "Pierre"

### To 3.11.2005

Fyrans nyheter kl. 20.00

Rasismen på internet

### Må 28.11.2005

Fyrans nyheter kl. 20.00

Publiceringen av utredningen Utvecklande av  
rådgivning mot etnisk diskriminering

### Må 12.12.2005

Fyrans nyheter kl. 20.00

Presskonferens för Minoritetsombudsmannens  
utredning om garantierna för rättskyddet i det  
påskyndade asylförfarandet

### Må 12.12.2005

TV1 Nyheter på finska kl. 21.30

Presskonferens för Minoritetsombudsmannens  
utredning om garantierna för rättskyddet i det  
påskyndade asylförfarandet

## Publikation

Minoritetsombudsmannens årsberättelse 2004

Edita, Helsingfors 2005

Riikka Tella: Utvecklande av rådgivning mot

etnisk diskriminering

ISBN 951-735-975-6

ISSN 1796-0819

Edita, Helsingfors 2005

Minoritetsombudsmannens utredning om  
garantierna för rättskyddet i det påskyndade  
asylförfarandet: Snabbhet, effektivitet eller  
rättvisa?

ISBN 951-735-976-4

ISSN 1796-0819

Edita, Helsingfors 2005



**Minoritetsombudsmannen**

PB 34

00023 STADSRÅD

Växel: 010 60 4001

Kundservice: 010 60 47048 (vardagar kl. 9–15)